

odbor legislativy a koordinace předpisů

náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

Č. j. MV-50426-2/LG-2025

Praha 2. dubna 2025

Ministerstvo práce a sociálních věcí

odbor rodinné politiky, ochrany dětí a sociálního začleňování

Na Poříčním právu 1

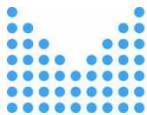
128 01 Praha 2

Stanovisko k možnosti dožádání úkonu za opatrovníka

K č. j. MPSV-2025/61871-233

Obdrželi jsme Vaši žádost o stanovisko k otázce, zda úřad územního samosprávného celku jako jmenovaný nebo ustanovený opatrovník fyzické osoby může k provedení konkrétního právního jednání/procesního úkonu, při němž zastupuje svého opatrovance, dožádat o provedení takového úkonu jiný úřad jiného územního samosprávného celku podle § 13 správního řádu. Z hlediska naší působnosti sdělujeme k Vámi popsané problematice následující právní názor:

V obecné rovině lze vycházet z toho, že správní řád se (až na některé výjimky) vztahuje pouze na vrchnostenskou veřejnou správu, tedy na tu část veřejné správy, která má povahu veřejné moci. To vyplývá již z § 1 odst. 1 správního řádu, dle něhož tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Z judikatury vyplývá, že toto ustanovení „*pozitivně definuje předmět úpravy správního řádu jako postup orgánů a osob v oblasti vrchnostenské správy, tedy při výkonu veřejné moci. Ač zde tento pojem není přímo použit, plyne to již z konstrukce tohoto ustanovení, které se jednak zmiňuje o postupu orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů (které existují proto, aby vykonávaly veřejnou moc), jednak ale i o postupu právnických a fyzických osob, „pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy“. Tato formulace by neměla smysl, jestliže by se jí neměl na mysli právě výkon veřejné moci; právnické a fyzické*

osoby totiž přece jinak mohou činit vše, co není zákonem zakázáno. Tato zásada ale nepokrývá tu oblast, ve které osoba jednostranně rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob, resp. autoritativně koná, a které se týká podstatná část správního řádu.“ (usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 21. května 2008, č. j. Konf 31/2007-82).

Jestliže Ústavní soud v nálezu ze dne 19. září 2024, sp. zn. III. ÚS 1951/21, dospěl k závěru, že výkon veřejného opatrovnictví má nevyrchnostenskou povahu, lze z toho dovodit, že správní řád se na tuto činnost vztahovat nebude. Při výkonu veřejného opatrovnictví proto zřejmě nebude přicházet v úvahu ani užití institutu dožádání podle § 13 správního řádu.

Lze proto spíše doporučit, aby za stávajícího právního stavu výkon veřejného opatrovnictví zajišťoval vždy veřejný opatrovník, který byl soudem jmenován nebo ustanoven s tím, že soud bude při výběru opatrovníka zohledňovat obecná občanskoprávní pravidla. Pokud by v praxi tento postup nebyl ve všech případech účelný, bylo by vhodnější zvážit změnu právní úpravy a (znovu) upravit možnost dožádání ad hoc úkonu výslovně na úrovni zákona, aby nevznikaly pochybnosti o zákonnosti takového postupu.

Shrneme-li výše uvedené, přikláníme se k závěrům na straně 5 Vaší žádosti, v nichž vyjadřujete pochybnosti ohledně možnosti užít institutu dožádání ve vztahu k veřejnému opatrovnictví. Ve shodě s Vámi rovněž neshledáváme zásadní důvody pro odlišný výklad ani ve vztahu k poručenství v případech, kdy je poručníkem obec (či její orgán).

Mgr. Klára Štěpánková
ředitelka odboru

Vyřizuje: Mgr. Luboš Tichý
tel. č.: 974 817 325
e-mail: lubos.tichy@mv.gov.cz